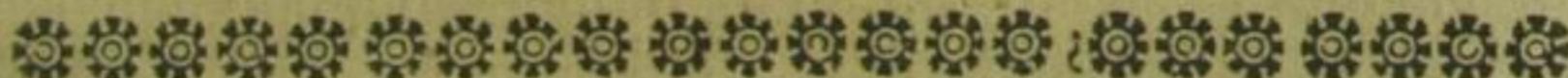


335.
LECTORI
BENEVOLO

SALUTEM atq; OFFICIA
DICIT

D. Jo. GOTHOFREDUS
BERGER,
Anatomes atqve Botanicæ P.P.
Ordinarius.



WITTENBERGÆ,
Typis MARTINI SCHULTZII,
Anno M. DC. LXXXIX.

Anatomie der exsistentiam probat.

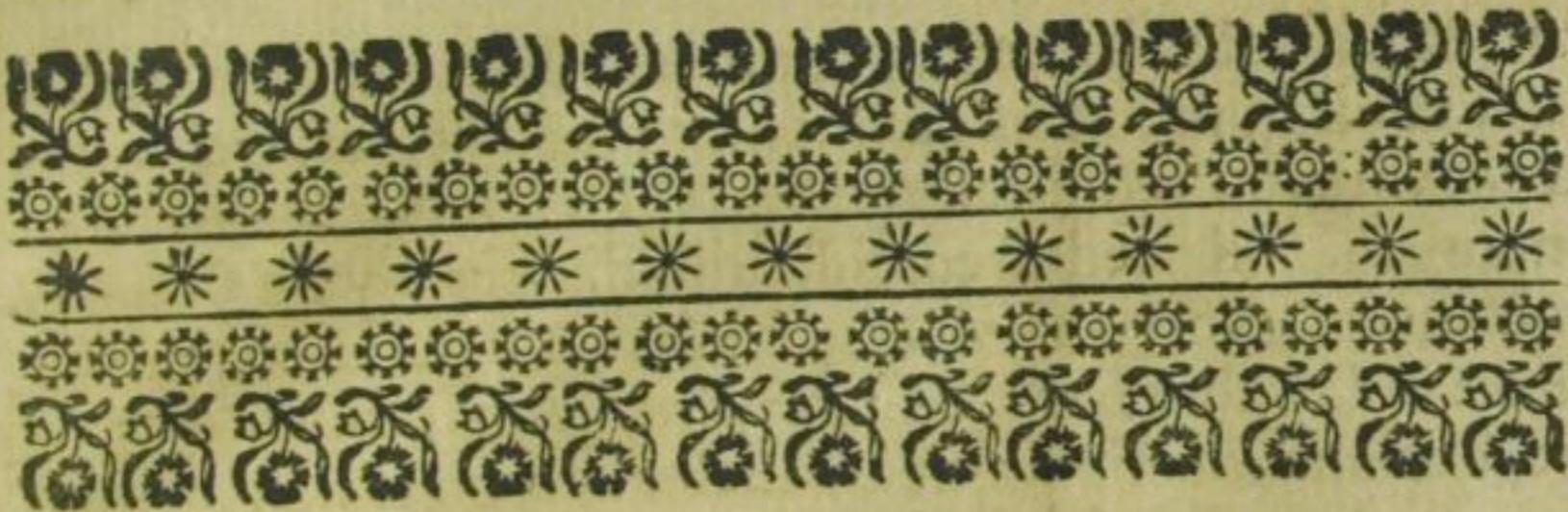
Anat.

A.

22,12

Differential

22.



I, scriptore *Tullio*, pul-
chritudo mundi ordoque cœ-
lestium rerum confiteri cogit, esse præ-
stantem aliquam æternamque Natu-
ram & eam suspiciendam adorandam
que humano generi, & non solum *Pla-*
to, sed & reliqui gentilis religionis cul-
tores, et si Deus foret incontiguus
& inconspicuus, ex hâc tamen re-
rum machinâ eò ratiocinando adsurrexerunt, ut vide-
rent esse unum quid, quod foret à nullo, nec ab ullâ an-
teeatur antiquitate; quod solum verè sit, cæteris inde,
quod sint, participantibus; quodque & cœlum atque
terrastueatur & regat; ac proinde hunc se cunctorum opifi-
cem, hunc universi moderatorem amare, suspicere intimoq;
animo amplexari ac colere perpetuò oportere: Nihil profectò
commendatius esse debet homini Christiano, quam rerum
naturæ contemplatio, ut quatenus humana finit infirmitas,
indagando miranda naturæ, nostris ubiq; usibus inservien-
tis, ex hâc solibili & interitioni obnoxia compage, mentes
attollamus ad eum, qui fecit naturam ac rebus præsidet uni-
versis: Siqvidem Deus universum hoc præcipue propter nos
fecit, & qvos Deus fines in nobis attendit, eos hominem con-
siderare par est. Tanta igitur isthæc opera Dei si Paganorum
mentibus occæcatis affulserunt, quantis quæso radiis in hoc
scientiarum omnium meridie nobis, qvos invisit oriens ex al-

to, & qvibus lux illa vera, qvæ omnem illuminat hominem, qui venit in mundum, efficienter præfulfit, refulgebunt, nosqve manu veluti deducent ad Unius Dei Optimi Maximi notitiam. Id qvod eò confidentius dixerim, quòd Deum, qui lucem incolit omni luce clariorem & inaccessam, mortaliū nullus contueri potes. & vivere, & unā proinde exceptā revelatione, omnis qvæ de Deo habetur cognitio, à posteriori ut loqvuntur Scholæ, sive ab effectis petenda venit. Singuli namqve etiam notissimi naturæ effectus miracula sunt & potentiaꝝ supremæ, Sapientiaꝝ altissimæ bonitatisve immensæ indicia clarissima. Sive enim supra sive intra hunc terrarum, ac mariū globum animos cum oculis diffundamus, curiosqve generatim cuncta spectemus, sive speciatim in opera Dei singula singulariter inqviramus, reluentem ubique Altissimi dextram deprehendemus. Unde *Tertullianus* libr. de resurrect. carnis: præmisit Deus naturam magistrum, submissus Prophetiam, qvò facilius credas Prophetiaꝝ discipulus naturæ. Neqvaquam autem naturæ notione ens qvoddam Dei vicarium, vel ei subordinatum, qvod vigil, qvod providum, sapientissimum atqve beneficium à vulgō dicitur, cum iis intelligendum, qvi in assignandis naturalium phænomenorum causis, ad idolum hujusmodi & ignorantia turpissimum asylum temerè confugiunt, parum certè memores Dei sui, qvi Solus omnia fecit in omnibus: Ego sum Dominus, inqviens, faciens omnia, extendens cœlos Solus, stabilens terram, & nullus mecum, *Isiae* c. XLIV. Sed rectius natura ars Dei in creaturis à *Platonicoſ* definitur, cum aliud nihil notet præter ipsam universi fabricam, sive effectus motus illius ordinisqve, qvem hujus universi & creaturarum, omnium actionibus ipsa divina sapientia præstítuit, qvi proinde vim qvandam divinam æternamqve & sapientissimam evidentissimè testantur. Etenim qvùm jam in confesso sit apud cordatos omnes, magnum hoc atqve mirabile mundi automaton, quantum quantum est, ex materiâ con-

constare & partium suarum materialium motu atque agitacione perpetuâ producere effecta sua omnia, & in confessio patriter sit apud eosdem, materiam omnem rem esse ex se immotam mereque passivam; conseqvens est ergo, Deum existere, qui inferiori huic materiali essentia non existentiam solummodo impertierit, sed & motum assignaverit ipsi statasque & ordinatas motuum leges, sapientissimis suis finibus conformes, à quibus aberrare nequaquam potest; id autem ne possit Vocis illius potentia fecit, quae primum illi hunc motum tribuit. Sed quid naturæ inquisitioni extra nos immoramus? Quin potius in nos ipsos penetremus homines, & nostram naturam consideremus atque cognoscere discamus, si ex rebus creatis Creatorem nostrum agnoscere amemus. Nobis namque intus sunt miracula illa, quae foris quærimus. Universam naturam intra nosmet ipsos inclusam habemus, quam qui cognoverit, prudenter ea per compendium acqviret, quæ cæteri in immenso dispersoque volumine non sine maximo labore conseqvi annituntur.

— — — quid mirum noscere mundum
Si possunt homines, quibus est & mundus in ipsis?
Exemplumque Dei quisque est in imagine parva?

inquit *Manilius l. 4.* Notitia autem nostri, à quâ contemplatione philosophiam omnem incipere debere benè docet. *Cartesius in nov. princip. philos.* principium à corporis cognitione haud dubiè capiendum est, cum absqve illâ naturæ nostræ dignitatem integrè perspicere nunquam liceat. Quemadmodum enim humanum genus animo & corpore compostum est, hocque terrenâ materiâ concrevit, animus autem cœlesti spiritu consistit; ita planum est & in aperto, per corporis stupendam fabricam ad animi dignitatem & consequenter per utriusq; miracula ad Autoris veri notitiam faciliter pertingi: Cujusmodi notitiâ experimur, quæntoperè obstrin-

gamur conditori Deo & magis magisqve ad Numinis amo-
rem cultumqve accendimur, ac ita non illud modò adipisci-
mur, ne infelices vivamus in terris, sed etiam ut aternūm
simus felices. Qvod si verò nusquam alibi spectatius naturæ
artificium, qvam in insectis elucere, *Plinius hist. nat. I. II. c. I.*
exclamavit, qvantò magis hominis structura vel ideò erit ex-
tollenda, qvòd cùm universum hoc simplici mandato:
Fiat aliave simili voculâ factum revelaverit sacra veritas, in
homine condendo Jehova Verbis emphaticis: Faciamus ho-
minem ad imaginem nostram secundum similitudinem no-
stram, veluti deliberabundus introducatur Artifex. Tantò
igitur nobilior est censenda natura hominis, qvantò miracu-
losum in formando homine operatus est Creator sapientis-
simus. Commodè autem humani corporis artificium,
& hoc ex opere suo Opificem summum assequi licebit u-
nicuique, qui illud analysi prosectoriâ accuratius dissol-
vere, vel in suas solutum partes attentiùs intueri non ab-
horret. Anatome namqve, qvalis ea hoc seculo subti-
liter & minutim est exulta, ita præparat Humanum cor-
pus ac reconditissima qvævis in eo detegit, ut in pro-
fundissimam Divinæ Sapientiæ abyssum paulò altius in-
trospicere & Majestatem Artificis clarissimè queamus de-
prehendere. Quemadmodum enim Summus ille Plastes
hujus universi in omnibus suis operibus quasi visibilis est; ita
in humano corpore quasi manu palpari potest. Nulla quip-
pe pars est, qvæ non sit impressa Divinitatis characteribus,
qvæ Dei digitum non ostentet; & qvò magis eæ confringun-
tur ac in minores partes dividuntur, eò inimitabilis earundem
structura magismagisqve detegitur & innotescit, indicio ma-
nifestissimo, in minimis Deum videri velle maximum. Deus
enim artifex ita est magnus in magnis, ut minor non sit in
parvis, qvæ parva non sua granditate, sed artificis sapientia
metienda sunt, eleganter scribit *D. Augustinus L. II. de Civit. c. XXII.* Evidentissimum igitur Divinæ Sapientiæ argumentum
Anatome exhibit, sive integrum humanum corpus, sive
[par-

partem' ejus per vestigemus. Eā namqve constat, dictum
corpus nostrum non rudem esse & indigestam molem, sed
manuum Dei opificium & tale avtomaton, qvo excellentius
adhuc dum nulla vedit hominis ratio, nec habuit natura re-
rum: machinam nimirum esse ex partibus solidis atqve flui-
dis, artificio adeò exquisito & amusitato adaptatis, conte-
xtam, ut à motu earundem mutuo & multifario & vita & sa-
nitas, & functiones cunctæ, qvascunqve admiramur in cor-
pore, prodeant. Idem & partes demonstrant omnes & vel
unius saltem oculi, vel cordis alteriusve membra fabrica de-
clarat. Qvot enim membra, tot machinas videmus incom-
parabilis artificii & ordine adeò concinno ac partium sin-
gularum ad se invicem proportione exquisitisimâ, ut qvam-
vis tot innumera concurrent organa, tantum tamen absit,
esse alterum alteri impedimento, ut qvodvis mutuo cuiusvis
auxilio adjuvetur. Sic or spectemus, qvod est præcipua ma-
chinæ nostræ rota, & fibrarum ipsius excursus recursusqve ac
convolutiones acriori animo rimemur, admirandi & divini
profus artificii machinam cernimus, & qvalis machinæ hu-
jus motus sit, planum evadit. Qvanqvam enim arduum
nimis videatur, de ratione motus cordis qvicqvam ritè con-
cipere, atqve Dei solius, qui secreta cordis rimatur, motum
qvoqve illius cognoscendi prærogativa fit, is tamen ipse ex
sola visceris mechanica, si attentius observetur, non obscurè
emicat. Docet namqve anatome, fibras cordis multiplicitis
seriei & ordinis, qvæ musculum hunc cavum constituunt,
instar helicis aut cochleæ ita flexas esse atqve contortas, ut
à fluidi aerei liqvidiqve sanguinei influxu ad perennem
istum atqve reciprocum dilatationis & constrictioñis motum
impelli facile queat; Quemadmodum cessantem cordis mo-
tum & qvidem interdum multis à morte horis, aere per ar-
teriam immisso, restitui, imò exemptum è corpore cor & leni sal-
tem calore fotum in novos pulsus ad stuporem excitari, facili
experimento discimus. Oculus, qvi primum est ad Deum:
colendum incitamentum, tam mirabili artificio est fabrefa-

Etus

Etus, ut ille, qvi naturam ejus & operationem cum iudicio
intueri velit, elegantissimum divinæ Sapientiæ compendium
manifestissimè queat animadvertere. Is enim ex plurius
partibus adeò affabré & nitidissimè est concinnatus, ut plu-
rimas rerum species exiguae membranulae capacitate excipe-
re & hujus universi hæmisphærii queat comprehendere;
quod certè reponendum est inter maxima naturæ admiran-
da. Prætereo partium corporis cæterarum elegantissimas fa-
bricas, qvæ una cum suis causis atque effectibus, ma-
teriam prope divinam speculationi suggerunt & ita
mirificè animos afficiunt, ut ab admiratione in jucun-
dam earum contemplationem & divinæ Sapientiæ depræ-
dicationem tandem piè desinamus. Unde fit, ut in rebus
nonnullis plus aliquando Theologiæ habere videatur *Galenus*
in suis de usu partium libris, quam *Suarezius* in Metaphysicis.
Sed ea latius exeqvi constitui Oratione inaugurali, cunctis
die VI. Augusti, in Auditorio Majori, horâ IX. habendâ. Ex quo
enim non ita pridem à **Serenissimo Electore**
Saxone, Domino meo clemen-
tissimo, præviâ Patrum Academiæ & cum primis Gra-
tiosissimi Ordinis Medici commendatione, Professio Ana-
tomes atque Botanicæ ordinaria indigno mihi collata
fuit, id mihi negotii superesse intellexi. Ut igitur
MAGNIFICUS ACADEMIÆ RECTOR, PA-
TRESQUE AC CIVES, omnes & singuli, dicturum
me propensè & patienter audire velint, observanter & hu-
manissimè rogo, sedulò datus operam, ne quenquam
eorum beneficij præstigi pœnitentiat. P.P. Dominicâ IIIX. p.
TRINIT. clc lcc XXCIX.



Drat Aray / L